

„Je či není ratifikace Lisabonské smlouvy v zájmu občanů ČR?“

Na toto téma debatovaly 3. listopadu v Lovosicích studentské týmy z Gymnázia Lovosice a ze SPoSŠ Česká Lípa. Tento článek připravený vítězným týmem shrnuje nejdůležitější argumenty, které v debatě zazněly.

Lisabonská smlouva přináší několik dobrých a pro budoucí fungování Evropské unie nezbytných změn. Mezi ně patří zvýšení akceschopnosti EU, ať už posílením tzv. principu subsidiarity, díky němuž si lokální orgány budou moci lépe řešit své lokální problémy bez zbytečných zásahů z Bruselu, nebo umožnění hlasování tzv. kvalifikovanou většinou ve více oblastech. Dalšími výhodami smlouvy jsou zlepšení ochrany proti terorismu, díky které se budeme moci v případě nouze spolehnout i na státy EU, které nepatří k NATO, a dále pak možnost vystoupení z Evropské unie, čímž EU ztrácí status doživotního závazku. Současná podoba smlouvy ale není zcela v zájmu občanů České republiky, jelikož hrozí zvýšení cen v důsledku jednotné ekonomické politiky silnějších a slabších států, oslabení naší síly při hlasování a omezení naší suverenity. Evropská unie reformu potřebuje a doufáme, že brzy dojde k dodatečným úpravám a novelám, které budou vycházet ze zkušeností a potřeb všech států.

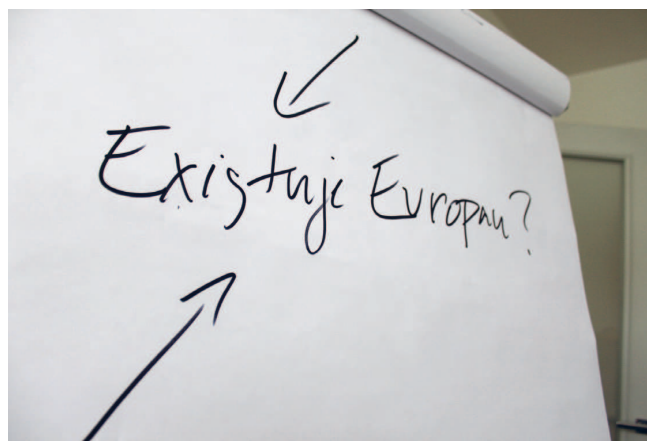
Evropská unie sice vznikla původně jako volný svazek za účelem hospodářské spolupráce, ale postupem času se proměňovala a současně sílil její vliv jak v ekonomické, tak v politické sféře. Z toho vyplynula nutnost jednotného vystupování, společných zákonů či ústavy, která však nebyla schválena. Její místo zaujala Lisabonská smlouva, která by měla být přijatelná pro všechny státy. Zastánci vyzdvihují především změny, které smlouva přináší. Jednou z nich je přerozdělení pravomocí mezi EU a členskými státy. Rozhodování se více přesouvá z národních států do Bruselu. Tento posun probíhá na základě principu subsidiarity, což znamená, že budou respektovány pravomoci organizačně nejnižších orgánů. Vše, co je schopen vyřešit národní stát bez zásahu EU, si vyřeší sám, a co se bude týkat celého společenství, rozhodnou orgány EU.

Smlouvou získá Evropská unie právní subjektivitu, bude tedy nositelem práv a povinností. Bude moci jednat za všechny své členské státy, avšak právní subjektivita neopravňuje EU k přijímání právních předpisů nebo k jednání mimo kompetence jí svěřené. S právní subjektivitou EU vyvstává otázka, kdo ji bude zastupovat navenek. Vzniká nová funkce „Vysoký představitel EU pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku“. Tato osoba by měla moci mluvit ve světě jménem EU pouze v otázkách, v nichž Unie zaujímá společný postoj.

Smlouva poprvé v historii výslovně upravuje postup při dobrovolném vystoupení jednoho z členských států EU. Vyloučit stát z Unie nelze ani po přijetí Lisabonské smlouvy.

Ačkoliv chápeme její důležitost, myslíme si, že Lisabonská smlouva je konkrétně pro Českou republiku nevhodná. Mluví se o ní často jako o převlečené Euroústavě, která měla také reformovat EU, ale byla zamítnuta referendy ve Francii a Nizozemsku. Paradoxem je, že byla na rozdíl od Lisabonu psána souvislejším textem, který zřetelně vytvářel entitu s vlastní vlajkou, hymnou a prezidentem. Oproti tomu Lisabonská smlouva je rozdělena do paragrafů na stovkách stran, které pouze pozměňují dosavadní smlouvy. Není tedy možné ji plně porozumět bez srovnání s dalšími dokumenty.

Při schvalování nové smlouvy už také politici neriskovali a nenechali o ní hlasovat své občany, ale přenechali schválení národním parlamentům. Jedinou výjimkou bylo Irsko, jehož občané se v referendu vyslovili proti přijetí Lisabonské smlouvy a tím ji podle platných pravidel odsoudili k neúspěchu. Irská vláda však

byla pobídnuha k vyhlášení druhého referenda a za podpory nákladné kampaně přivedla Lisabon zpět k životu. Podle nás způsob, jakým byla nakonec Lisabonská smlouva v Irsku schválena, není správný, a ukazuje na tendenci nebezpečnou i pro občany ČR. Zdá se, jako by smlouva byla už předem přijata a její vstup v platnost zdržovala jen „pouhá formalita“, jako je souhlas všech států. Lidé, kteří se vyjádřili negativně, svůj názor změnit prostě museli. Volba nebyla možná, demokracie byla potlačena.

Lisabonská smlouva ve velkém rozsahu přesouvá pravomoci z členských zemí do Bruselu. Jedná se i o velice citlivé oblasti sociální politiky, energetiky, nepřímých daní, justice, bezpečnosti, vojenských otázek a zahraniční politiky. Všechna tato odvětví budou podléhat rozhodnutí EU, a těmito rozhodnutími, nikoli přáními občanů ČR, se tedy budou muset řídit i naši politici. Smlouva zavádí pravomoci, jako by šlo o stát federativního typu, což odporuje původní myšlence vzniku velmi volného svazku států za účelem hospodářské pomoci. Počítá s většinovým hlasováním v téměř padesáti oblastech, v nichž bylo dosud nutně rozhodovat jednomyslně. Členské státy ztrácí jeden z atributů své svrchovanosti, a to právo veta. Snižuje se hlasovací váha menších zemí, včetně České republiky.

Proces schvalování Lisabonské smlouvy a tyto novinky tedy vnímáme jako negativní a nevhodné pro Českou republiku. Ano, smlouva urychlí rozhodování EU a posílí její postavení ve světě, ale vstupem do EU jsme se nechtěli vzdát části naší suverenity, ani po dlouhé době získané demokracie. Další reformy EU by tedy měly vycházet ze zkušeností a potřeb všech států a procházet demokratickým procesem.

Ondřej Fibiger, Nikola Nováková, Anna Pilňajová, Lucie Rýznarová, Martin Schmiedel, Lukáš Vlasák, Michaela Wentová – Gymnázium Lovosice

Videozáznam z debatního večera můžete zhlédnout na www.euroduel.cz.

Tento článek nevyjadřuje stanovisko Respekt institutu, Klubu mladých Evropanů, ani Úřadu vlády ČR. Nemusí ani odpovídat osobním názorům členů studentského soutěžního týmu.